

Vastaukset tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa 2019 esitettyihin huomioihin

Sisällysluettelo

1	Vuoden 2018 arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen käsittely	3
2	Kaupungin talouden analyysi.....	8
3	Valtuuston asettamien vuositavoitteiden toteutumisen arviointi	9
3.1	Kaupunginhallitus.....	9
3.2	Hyvinvoinnin toimiala	15
3.3	Kaupunkiympäristön toimiala	19
3.4	Kaupungin kokonaistuloksellisuuden arviointi.....	22
3.5	Muita arviointeja toiminnasta ja taloudesta.....	24
3.6	Konserniyhteisöjen ohjaus	27

1 Vuoden 2018 arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen käsittely

Tarkastuslautakunta kehottaa kaupunginhallitusta sekä toimialoja kehittämään tavoiteasetantaa sekä niitä tukevia indikaattoreita ja seurantamenetelmiä. Tarkastuslautakunta huomauttaa, että tavoitteita on liikaa. Perusperiaate on, että asetettujen tavoitteiden saavuttamisen aste on oltava seurattavissa ja arvioitavissa. Tarkastuslautakunta kehottaa toimialoja kiinnittämään huomiota tavoiteasetannassa myös niiden aikaperusteisuuteen. Tavoiteasetannan analyysi osoittaa, että tavoitteiksi on asetettu aikaperspektiiviltään hyvin erilaisia tavoitteita.	Tavoitteiden asetantaa ja mittareita on tarkennettu vuoden 2020 talousarvioon, mutta tavoiteasetantaa on tarpeen kehittää edelleen vuodelle 2021 mm. arvioimalla tavoitteiden sisältöä ja niiden määrää sekä indikaattoreita.
Tarkastuslautakunnalle on edelleen epäselvää se, miten Joensuun kaupunki aikoo kehittää työllisyydenhoitoon ja erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden ehkäisyyn ja pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen liittyviä palveluja. Työllisyyden hoidossa tulee selkeämmin esittää työttömien eri kohderyhmiin (esim. pitkäaikaistyöttömyys, nuorisotyöttömyys, maahanmuuttajien työllistäminen) kohdistuvat kehittämistavoitteet, tavoitteiden edistämiseksi tehtävät toimenpiteet sekä toimenpiteiden vaikutuksia ja vaikuttavuutta kuvaavat seurantaindikaattorit.	Kaupunki on saanut työllisyyden edistämiseen lähes 10 M€:n suuruisen ESR-rahoituksen vuosille 2019-2022. Rahoituksella toteutetaan kehittämishankkeet Luotsi ja Topakka, joiden avulla perustetaan työllisyyttä edistävä monialainen palvelualusta, tarjotaan yksilövalmennusta sekä palveluita työhön tai koulutukseen suuntautuville joensuulaisille. Pitkään työttömänä oleville tarjotaan työkyvyn selvittelyyn liittyviä palveluita Topakka-hankkeen kautta. Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään sekä ostopalveluina että omana toimintana yhteistyössä Siun Soten sosiaalipalvelujen kanssa. Kaupungin omaa työllistämistoimintaa kehitetään oppimisalusta-tyyppisiksi Taitamotiimeiksi vuoden 2020 aikana. Kaupungin työllisyystilanteen ja palvelujen toimivuuden seurantaan on kehitetty interaktiivinen Työllisyyskatsaus -tietojärjestelmä, joka kokoaa tietoa työllisyyspalvelujen asiakastietojärjestelmästä ja KELAn ja ELY-keskuksen avoimesta datasta tarkkojen seurantaindikaattoreiden perusteella. Tietoja saadaan tarkasteltua ikäryhmittäin ja useiden muiden muuttajien avulla. Myös toimenpiteiden vaikuttavuuden seurantatieto on saatavissa sekä asiakkaan jatkopolkujen että resurssien käytön näkökulmista. Järjestelmä on uniikki ja herättänyt laajaa kiinnostusta myös valtakunnallisesti. Työllisyystoiminnan ohjauksen lisäksi järjestelmän tuottamaa tietoa tarkastellaan

	esimerkiksi henkilöstö- ja työllisyysjaoston kokouksissa. Kesällä 2020 kaupungin luottamushenkilöt ovat saaneet käyttöönsä suoran linkin Työllisyyskatsaukseen. Joensuun työllisyyden edistämisen tavoitteena on työttömyyden ja pitkäaikaistyöttömyyden puolittaminen kehittämishankkeiden päättymiseen mennessä. Tavoite on tehty selkeäksi, ja siihen pääseminen edellyttää toimivia palveluita ja kohdennettuja toimenpiteitä erilaisissa elämäntilanteissa oleville työnhakijoille. Eri kohderyhmien, toimenpiteiden ja seurannan yksityiskohtaista erottelua ei nähdä tarkoituksenmukaiseksi tilanteessa, jossa koko kaupungin elinvoimaa ja työllisyyttä on tarkoitus edistää laajassa mittakaavassa. Työllisyyspalvelujen tuottama seurantatieto mahdollistaa kuitenkin eri kohderyhmien työllisyystilanteen yksityiskohtaisen tarkastelun ja palvelujen vaikuttavuuden arvioinnin, mikäli tarvetta ilmenee.
Konserniyhtiöiden ohjauksen ja tavoiteasetannan läpinäkyvyyden lisääminen talousarviossa: tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota mainittuun kuntalain pykälään (110 §) viitaten siihen, että konserniyhtiöille asetetut tavoitteet tuodaan selkeästi ja läpinäkyvästi esiin talousarviossa, jolla mahdollistetaan myös tarkastuslautakunnan arviointi niiden toteutumisesta.	Kaupunkikonsernin yhtiöiden tavoitteiden asettelua on kehitetty koko kuluva valtuustokausi ja päätetyt linjaukset ovat seuraavat: 1. Joensuulla on kaupunginvaltuuston hyväksymä konsernistrategia (17.6.2019 päivitys ja aikaisempi kv 25.9.2017), joka koskee kaikkia kaupunkikonsernin palveluita ja konserniyhtiöitä. Konsernistrategiassa on lueteltu myös kaupungin tytäryhtiöt nimeltä mainiten, joka korostaa sitä, että valtuuston hyväksymät konsernin tavoitteet koskevat niitä. Samalla on todettu, että toimeenpanoon laaditaan tarkentavat ohjelmat sekä konserniyhtiöiden tavoite- ja tulossopimukset. Tämä on siis valtuuston päättämä tahtotila. 2. Kaupunginvaltuuston hyväksymässä konsernistrategiassa valtuusto on hyväksynyt, että toimeenpanoa varten laaditaan strategiassa asetettuja tavoitteita konkretisoivat suunnitelmat, mm. konserniyhtiöiden tavoite- ja tulossopimukset. Niiden rakenne seuraa strategian teemoja. Näin on tämä valtuustokausi toimittu. Taustaksi, että suurimpien kaupunkien käytäntöjä on käyty läpi myös Kuntaliiton ”Toimintakykyiset kuntakonsernit” -hankkeessa. Selvityksessä on havaittu, että kaupunkien käytännöt vaihtelevat. Joensuun käytäntö ei ole erityisen

	poikkeuksellinen. Osassa kaupungeista on kyllä esitetty yhtiöiden informaatiotaulukoita, jossakin viitattu omistajapolitiikassa asetettuihin linjauksiin, esitetty yleisiä konsernin tavoitteita ja jossakin toki yhtiökohtaisia tavoitteita. Yksityiskohtaisten yhtiökohtaisten tavoitteiden asettaminen on toki mahdollista, mutta se ei välttämättä toisi merkittävää lisäarvoa poliittiseen päätöksentekoon. Lisää byrokratiaa ja hitautta se toisi seurantaan ja tavoitteiden määrittelyyn/tarvittaviin muutoksiin. Vrt. päällä oleva koronatilanne. 3. Edelleen vuoden 2019 talousarviokirjassa on avattu Joensuun konsernirakenne ja todettu konserniohjauksen välineet. Konserniyhtiöiden tavoite- ja tulossopimukset on käsitelty ja hyväksytty kaupunginhallituksen omistajaohjausjaostossa valtuuston konserniohjeissa edellyttämän mukaisesti ja nyt ne on myös hyväksytty vuosille 2020-2021. 4. Kaupunginvaltuusto on viimeksi hyväksynyt konserniohjeen 2019. Konserniohjeessa on määritelty toimivallan jako konserniohjauksessa ja ohjauksen toteuttamiseen liittyvät menettelytapaohjeet. 5. Kaupunginvaltuuston hyväksymässä hallintosäännössä on delegoitu tytäryhteisöjen kanssa tehtävien tavoite- ja tulossopimuksien hyväksyminen kaupunginhallituksen omistajaohjausjaostolle. Tämä on siis ollut kaupunginvaltuuston päättämä toimintamalli strategiassa konsernille asetettujen tavoitteiden konkretisoimiseen. 6. Konserniyhtiöiden näin asetettujen tavoitteiden seuranta ja raportointi on toteutettu systemaattisesti ja omistajaohjauksesta vastuun kantava poliittinen toimielin kaupunginhallituksen omistajaohjausjaosto on ollut malliin tyytyväinen. Yleensäkin voi todeta, että olennaista on tytäryhtiöiden ja konsernijohtoon aktiivinen vuorovaikutus. Tätä kaupunginhallituksen omistajaohjausjaosto tekee työssään koko ajan ja kaupunginjohtajalla/kansliapäälliköllä on mahdollisuus osallistua yhtiöiden hallitusten kokouksiin, pyytää yhtiötä koskevia tietoja ja raportteja jne. Omien toimialojensa puitteissa myös konsernipalvelujen muut johtajat pitävät yhteyttä konserniyhtiöihin. Toimitusjohtajien kanssa käydään tarvittaessa tarkempia keskusteluja ja myös yhtiöiden hallituksen puheenjohtaja on viime aikoina
--	--

	kutsuttu omistajaohjausjaoston kokouksiin silloin, kun yhtiön ajankohtaiskatsaus on esillä. 7. Kaupunginvaltuusto on 18.12.2017 § 156 hyväksynyt omistajapolitiittisen ohjelman, jossa on linjattu omistajapolitiikka ja jota on sitten täytäntöönpanossa toteutettu mm. elinvoimayhtiöiden järjestelyjen osalta. Omistajapolitiikan seuraava päivitys tullaan tekemään vuonna 2021. Yhteenvetona voidaan todeta, että Joensuulla on selkeästi kaupunginvaltuuston päätöksiin perustuva toimintamalli, jolla on pystytty tehokkaasti ohjaamaan konsernin toimintaa, asettamaan sille tavoitteita ja toteuttamaan seuranta. Yhtiöitä koskevan informaation lisääminen ja yleisten tavoitteiden asettaminen talousarviossa konserniyhtiöille nykyistä enemmän on toki mahdollista, mutta valtuustotasolla ei ole mahdollisuuksia konserniyhtiöiden yksityiskohtaisempaan ohjaukseen. Tämä on valtuuston päättämin linjauksin toteutettu Joensuussa edellä kuvalla tavalla.
Tarkastuslautakunnan suositus: Kaupunginhallitus käynnistää kehittämistyön, jonka tavoitteena on selkeyttää kaupunkikonsernin ja eri toimialojen tavoitteita sekä parantaa niiden seuranta ja arviointia. Kehittämistyön tavoitteena tulee olla: • lisätä eri toimialojen kykyä laatia ja määritellä keskeiset toiminnan tavoitteet, joiden avulla valtuuston hyväksymän strategian painopisteitä toteutetaan. • lisätä eri toimialojen kykyä määritellä nykyistä selkeämmin tavoitteiden toteutumista seuraavia indikaattoreita ja toteumatietoja kerääviä seurantamenetelmiä. Tavoitteiden toteutumista seuraavan seurantatiedon tulee olla nykyistä selkeämpää ja läpinäkyvämpää, jotta tarkastuslautakunta ja toimialat itsessään pystyvät arvioimaan tehtyjen toimenpiteiden tuloksena syntyviä tuloksia ja vaikutuksia.	Kehittämistyö on tarkoituksenmukaista ja luontevaa yhdistää uuden valtuustokauden strategian valmisteluun, joka käynnistyy pohja-aineiston valmistelulla jo vuoden 2020 loppupuolella.

Tarkastuslautakunta edellyttää korruption ja lahjonnan torjunnan osalta kuvausta seuranta- ja valvontajärjestelmästä, niiden vuosittaisista kohteista ja seurannan tuottamista tuloksista.

Tilinpäätöksessä on kuvattu korruption ja lahjonnan torjunnan seuranta- ja valvontajärjestelmää. Joensuun kaupungilla on kaupunginvaltuuston hyväksymä Joensuun kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet sekä kaupunginhallituksen hyväksymä riskienhallintasuunnitelma ja sisäisen valvonnan toimintaohje. Edellä mainitut pitävät sisällään ohjeet sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta sekä seuranta- ja valvontajärjestelmästä.

Korruption- ja lahjonnan torjunta on osa sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa. Sisäisen tarkastuksen yksikön tehtävänä on arvioida objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoi arvioinnin tuloksista sekä esittää toimenpide-ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi. Sisäisen tarkastuksen yksikkö raportoi kaupunginhallitukselle, sisäisen tarkastuksen toimikunnalle ja kaupunginjohtajalle.

Toimialat laativat vuosittain sisäisen tarkastuksen yksikölle selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Lisäksi toimialat laativat vuosittain sisäisen tarkastuksen suunnitelmat (pitävät sisällään kohteet) ja raportoivat suunnitelmien toteutumisesta.

Vuoden 2019 aikana Joensuun kaupungissa tehtiin kokonaisvaltainen riskikartoitus Pohjola vakuutuksen asiantuntijoiden tukemana. Riskikartoituksen tuloksena tunnistettiin merkittävä joukko erilaisia riskejä. Suurimmat riskit nimettiin, kuvattiin, määritettiin riksienhallintatoimenpiteet ja vastuutahot.

2 Kaupungin talouden analyysi

Kaupungin taseessa on edellisten vuosien ylijäämien kertymä 26,2 milj. euroa (29,2 milj. euroa vuonna 2018), joten alijäämäinen tulos ei vielä aiheuta tarvetta kriisikuntakriteeritarkastelulle.	Kyllä, alijäämäinen tulos ei kertyneiden ylijäämien johdosta aiheuta vielä tarvetta kriisikuntakriteeritarkastelulle.
Laina- ja leasingmäärää tulee tarkastella kokonaisuutena. Leasing on ns. vuokravastuu, joka on maksettava takaisin siinä missä lainakin. Vastuisiin on investoinnista riippuen sitouduttu yleensä vuosikymmeniksi. Kaupungilla on velvollisuus ostaa tai osoittaa ostaja sopimusajan päättyessä, joten tosiasiallisesti vastuu kattaa lopulta myös jäännösarvon	Kyllä, laina- ja leasingvastuiden määrää tarkastellaan kokonaisuutena arvioidessa kaupungin vastuiden määrää. Myös kaupunginvaltuuston hyväksymässä strategiassa asetetuissa tavoitteissa on huomioitu vastuut kokonaisuutena.
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta on 66,2 milj. euroa negatiivinen (edellisvuonna -56,8 milj. euroa). Negatiivinen tunnusluku ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saa muodostua pysyvästi negatiiviseksi.	Kyllä, toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saa muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Vuoden 2020 talousarvio- ja vuosien 2020-2022 taloussuunnitelman tavoitteena on kaupungin talouden tasapainottaminen sekä investointien laskeminen tasolle, jonka myötä velkaantuminen ja vastuiden kasvu pysähtyy.
Tarkastuslautakunta suosittaa, että päätöksenteossa otetaan huomioon seuraavat talouden reunaehdot: Siun soten alijäämä, vuosikatteen suhde poistoihin, investointimenot	Vuoden 2020 talousarvio- ja vuosien 2020-2022 taloussuunnitelman tavoitteena on kaupungin talouden tasapainottaminen sekä investointien laskeminen tasolle, jonka myötä velkaantuminen ja vastuiden kasvu pysähtyy. Kaupungin järjestämisvastuulla olevien palveluiden kustannusten hallinnan lisäksi myös Siun soten järjestämisvastuulla olevien palvelujen menokehityksen hillinnässä on onnistuttava.

3 Valtuuston asettamien vuositavoitteiden toteutumisen arviointi

Tarkastuslautakunta suosittelee, että talousarviossa esitettävien tavoitteiden asettamista tulee kehittää niin, että tavoitteet jaetaan: • kunnan lakisääteisiin tehtäviin, • kunnan vapaaehtoisesti itselleen ottamiin tehtäviin ja • edellä mainittuja toimintoja koskeviin kehittämistavoitteisiin ja että tavoitehierarkiaa pilotoitaisiin jollain soveltuvalla toimialalla vuoden 2021 talousarvion laadinnan yhteydessä.	Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Tavoitteiden asettamista tarkennetaan vuoden 2021 talousarviossa. Laajempi kehittäminen on tarkoitus toteuttaa seuraavan valtuustokauden strategian ja siitä johdettavien tavoitteiden määrittelyssä. Esitetyn tavoitehierarkian pilotointi on tarkoituksenmukaista arvioida tässä yhteydessä. Tavoitteiden jakaminen lakisääteisiin ja vapaaehtoisin tehtäviin ja niitä koskeviin kehittämistavoitteisiin ei kaikilta osin ole yksiselitteistä, koska esimerkiksi palvelujen järjestäminen voi olla kunnan tehtävä, mutta laajuudessa ja laadussa on harkintavaltaa. Vääjäämättä seuraavalla valtuustokaudella joudutaan kuitenkin tarkistelemaan talouden realiteettien johdosta kunnan lakisääteisiä ja vapaaehtoisia tehtäviä.
--	---

3.1 Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus	
Kaupunkiorganisaation konsernimaista johtamista ja yhteistyötä tiivistetään.	Tätä työtä on tehty koko nykyisen valtuustokauden ajan. Konsernistrategia ja konserniohjaus edellä kuvatulla tavalla toteutettuna ovat tässä keskeiset linjaukset. Aktiivinen omistajaohjauksen ja konsernijohtamisen vuorovaikutus on työtä, joka ei näy aina arjessa, mutta on hyvin säännöllistä ja aktiivista. Konserniseminaareja pidetään vuosittain 2-4 kpl ja viimeisin pidettiin 25.6.2020. Lisäksi Joensuun kaupunki on mukana Kuntaliiton/FCG:n vetämässä suurten kaupunkien Toimintakykyiset kuntakonsernit -hankkeessa vuosina 2019 - 2020, jossa lähes 20 maamme suurimman kaupungin konsernijohtamista kehitetään ja hyödynnetään kaupunkiverkostoa. Hankkeen yhteydessä järjestetään mm. kaksi paikallista työpajaa, joihin osallistuu konsernijohtoa sekä keskeisten tytäryhtiöiden toimitusjohtajat ja hallitusten puheenjohtajat. Tässä kehittämistyössä tähdätään erityisesti tulevaan valtuustokauteen ja sen konsernia koskeviin toimintamalleihin.

Kaupungin brändiä sekä brändin mukaista toimintatapaa ja viestintää kirkastetaan	Vuoden 2019 loppupuolella kaupungin markkinointiviestinnän palvelut uudistuivat. Kaupungille valittiin uusia mainostoimistoja tuottamaan palveluita markkinoinnin suunnitteluun- ja toteutukseen, digitaalisen markkinointiin, graafiseen suunnitteluun ja videotuotantoon. Samalla kaupungille valittiin strateginen markkinointiviestinnän kumppani. Uudistuksen yhteydessä myös kaupungin viestintä yhdistyi tapahtumapalveluiden kanssa ja yksikköön rekrytoitiin oma tuotanto-ad ja videotuottaja. Näiden muutoksien myös toimintamallit uudistuivat. Lisäksi syyskuussa uudistettiin kaupungin visuaalinen ilme, jossa erityishuomio oli myös aineistojen digitaalisessa saavutettavuudessa.
Kaupungin talous on tasapainossa talousarviovuonna 2019 sekä taloussuunnitelmakaudella 2020–2021	Tavoite ei toteutunut vuoden 2019 osalta. Vuoden 2020 talousarvio- ja vuosien 2020-2022 taloussuunnitelman tavoitteena on kaupungin talouden tasapainottaminen vuoteen 2021 mennessä. Koronapandemian aiheuttama talouden suhdannetilanteen heikentyminen vaikeuttaa talouden toteuttamista.
Investointitaso sopeutetaan tasolle, jonka myötä kaupungin velkaantuminen ja pitkäaikaisten leasingvastuiden kasvu kääntyy laskuun.	Vuoden 2020 talousarvio- ja vuosien 2020-2022 taloussuunnitelman tavoitteena investointien laskeminen tasolle vuoteen 2022 mennessä, jonka myötä velkaantuminen ja vastuiden kasvu pysähtyy.
Konsernissa toteutetaan aiempaa kokonaisvaltaisempaa ja konkreettisempaa työllisyyden kasvuohjelmaa ja sitä tukevia hankkeita.	Työllisyyden kasvuohjelmaan sisältyvät kehittämishankkeet Luotsi ja Topakka ovat käynnistyneet v. 2019. Joensuun seutu on päässyt TEM:n valtakunnalliseen työllisyyden kuntakokeiluun, joka käynnistyy vuoden 2021 alussa.
Toimeenpannaan kotouttamisohjelmaa ja koulutetaan koko henkilöstö rasisminvastaiseen työhön.	Kotouttamisohjelman tavoitteet edistyvät hyvin. Yhdessä Maakuntaliiton ja Business Joensuun kanssa Become Karelian -hankkeen kautta kehitetään sijoittautumis- ja kotoutumispalveluja kansainvälisille osaajille ja alueen yrityksille kv-rekrytointiin liittyen. Erityisavustushakemus jätetty TEM:ille seudullisen yhteistyön sekä maahanmuuttajille suunnatun tieto-, ohjaus- ja neuvontapalveluiden kehittämisen eteenpäin viemiseksi. Joensuun kaupunki toteutti maaliskuussa 2020 yhdenvertaisuus- ja rasisminvastaisen kyselyn koko henkilöstölle, jossa kartoitettiin yhdenvertaisuuteen, tasa-arvoon ja syrjintään liittyviä kokemuksia, sekä rasisminvastaisen koulutuksen järjestämisen tapoja. Suunnittelu etenee vuoden 2020 aikana.

Joensuun ilmastotavoitteita tavoitellaan koko konsernina kokonaisvaltaisesti.	Toimenpiteitä toteutetaan hyväksytyn ilmasto-ohjelman mukaisesti. Vuoden 2019 talousarviossa oli nimenomaisesti lisäksi mainittu joukkoliikenneselvityksen käynnistäminen. Selvitys käynnistyi vuoden 2019 puolella.
Käynnistetään selvitys keskeisten hallinnon toimintojen koamisesta yhteen paikkaan.	Valmistelua toteutettiin vuoden 2019 aikana, tältä osin tavoite toteutui.
Uudistetaan konsernin elinvoiman edistämisen ja kansainvälisen yhteistyön toimintatavat.	Uudistus alkoi mm. yrityksiin, kärkiteemoihin ja ilmastotavoitteisiin liittyvässä verkottumisessa.

Yleishallinto	
Toteutetaan koko konsernin laajuinen hallinto- ja asiantuntijahenkilöstö -selvitys ml. konsernin synergian ja yhteistyön mahdollisuudet.	Selvitys käynnistyi, mutta ei valmistunut vuoden 2019 aikana. Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota siihen, vastaako selvityksen tekeminen hyvää tavoiteasetantaa. Tavoiteasetantaa kehitetään vuoden 2021 tavoitteiden ja uuden valtuustokauden strategian valmistelun yhteydessä edelleen.
Konserniyhtiöiden tavoite- ja tulossopimuksien 2018–2019 toteutumisen väliarviointi.	Väliarviointi on toteutettu ja käsitelty yhtiökohtaisesti kaupunginhallituksen omistajaohjausjaostossa vuonna 2019, yhteenveto kh omistajaohjausjaoston hyväksyminen 19.8.2019 § 94. Myös uudet tavoite- ja tulossopimukset on valmisteltu ja hyväksytty kaupunginhallituksen omistajaohjausjaostossa (12/2019) sekä konserniyhtiöiden hallituksissa vuonna 2019. Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota siihen, vastaako väliarvioinnin tekeminen hyvää tavoiteasetantaa. Tavoiteasetantaa kehitetään vuoden 2021 tavoitteiden ja uuden valtuustokauden strategian valmistelun yhteydessä edelleen.
Suunnitellaan konsernin omat toimet matkailun edistämiseksi ja pannaan ne toimeksi.	Yhteistyötä asiassa tehdään maakunnallisen matkailuyhtiön VisitKarelia Oy:n kanssa, joka vastaa ulospäin suuntautuvasta matkailun markkinoinnista. Business Joensuu Oy:n elinkeinojen kehittämisestä kuuluu myös matkailuyrityksiin liittyvä yritysneuvonta- ja kehittämistyö. Joensuun kaupunki vastaa omalla viestinnällä ja toiminnallaan matkailun ja siihen liittyvien palvelujen esille tuomisesta ja yleisistä toimintaedellytyksistä. Kaupungilla ei ole suunnitelmissa oman erillisen matkailuorganisaation perustamista.

Toteutetaan laajapohjaisessa yhteistyössä koulutukseen liittyvä kansainvälinen huipputapahtuma vuoden 2019 lopussa.	Tavoite ei toteutunut. Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota siihen, vastaako yksittäisen tapahtuman järjestäminen hyvää tavoiteasetantaa. Tavoiteasetantaa kehitetään vuoden 2021 tavoitteiden ja uuden valtuustokauden strategian valmistelun yhteydessä edelleen.
---	---

Työllisyys	
Mahdollistamme kaupungin rekrytointikampanjan kautta räätälöityjä työsuhteita alle 30-vuotiaille, yli 200 päivää työmarkkinatukea saaneille sekä työllisyyspalvelujen valmennusasiakkaille.	Kaupungin työsuhteita on alettu kehittämään asiakkaiden osaamista vahvistaviksi. Jatkossa räätälöityjä työsuhteita tarjotaan työllisyyspalvelujen asiakkaille yhdessä yksilövalmennuksen sekä avoimille työmarkkinoille tai koulutukseen suuntavien palvelujen kanssa.
Kontaktoimme yli 200 päivää työmarkkinatukea saaneita joensuulaisia sekä tarjoamme mahdollisuuksia työllisyyttä edistäviin palveluihin tai kaupungin työsuhteeseen.	Työmarkkinatukea saaneiden tavoittaminen on haasteellista puutteellisten yhteystietojen vuoksi. Tilanne korjautuu työllisyyden kuntakokeilun myötä, jolloin työvoimahalinnon URA-tietoja pystytään hyödyntämään kontaktoinnissa.
Käynnistetään strateginen työllisyyden kärkihanke yhteistyössä ELY-keskuksen ja TE-toimiston kanssa.	ESR-rahoitteiset Luotsi ja Topakka -hankkeet käynnistyneet alkusyksyllä 2019. Hankkeet tuoneet merkittävästi resursseja yksilövalmennukseen, työkyvyn selvittelyyn sekä työllisyystoiminnan kehittämiseen.
Tuemme kuntouttavan työtoiminnan järjestämistä resursoimalla Siun Soten sosiaalipalveluita sekä hankkimalla kuntouttavaa työtoimintaa järjestökumppaneilta.	Kuntouttavaa työtoimintaa on järjestetty kaupungin työpajoilla sekä järjestöiltä hankittavina ostopalveluina ja kumppanuuksina. Asiakkaiden ohjauksesta on vastannut Siun Soten sosiaalipalvelut.
Tuemme työnantajia myöntämällä yhteistä kuntalisää työllistämiseen. Osallistumme työnantajia ja työnhakijoita yhdistäviin kampanjoihin sekä tuemme työllisyyttä edistäviä järjestökumppaneita.	Kuntalisän käyttö on ollut työnantajien keskuudessa arvioitua vähäisempää. Kampanjointia tehostetaan vuonna 2020. Työnantajayhteistyötä on tehostettu Luotsi-hankkeen kautta järjestämällä esimerkiksi Yrityskuiskaajat-kampanja. Työllisyys-hankkeista on tuettu muun muassa Pohjois-Karjalan sosiaaliturvayhdistyksen TARMO-hanketta sekä Pohjois-Karjalan liikunta ry:n työvoimapolitiittista hanketta.

Tarkastuslautakunta esittää huolensa siitä, että eri työllisyyspalveluita kehitetään pitkälti hanketoiminnan avulla. Hanketoiminnan tuottamien innovaatioiden juurtumiseen osaksi pysyvää toimintaa tulee kiinnittää jatkossa erityistä huomiota. Tarkastuslautakunta suosittaa työttömyyden hoidon aktiivitoimien osuuden kasvattamista myös hankkeiden loputtua.	Syksyllä 2020 käynnistetään valtakunnallinen työllisyyden palvelurakenne -uudistus, jonka tavoitteena on selkeyttää TE-hallinnon, kuntien ja muiden toimijoiden rooleja työllisyyden hoidossa. Uudistus on kytketty valtakunnallisesti toteutettavaan työllisyyden kuntakokeiluun, joka siirtää tiettyjen asiakasryhmien palveluita TE-hallinnolta kunnalle. Joensuun seudun työllisyyden kuntakokeilu käynnistyy 1/2021 jatkuen 6/2023 asti. Työllisyyspalvelujen hallinnoimat ESR-hankkeet Luotsi ja Topakka kestävät vähintään 5/2022 asti. Kyseiset hankkeet tuottavat merkittävää tietoa ja uusia kokeiluja rakenneuudistuksen tueksi sekä edesauttavat kunnan uuden roolin määrittymistä työllisyyden hoidon kentällä. On mahdollista, että palvelurakenneuudistuksen myötä kunnan lakisääteiset velvollisuudet työllisyyden hoidossa kasvavat. Näin ollen työllisyyden hoitoon käytettäviä resursseja on suunnattava toimintaan nykyistä huomattavasti enemmän.
---	---

Konsernipalvelut	
Jatketaan tietovarantoperusteisen analyysityökalun kehitystä.	Työkalun kehittäminen on edelleen käynnissä, tietojen vieminen tietovarastoon on käynnissä ja tavoitteena on, että vuoden 2020 lopussa keskeisimpien toimintojen raportit ovat käytössä.
Laadimme henkilöstöohjelmaamme toteuttavat työpaikkakohtaiset toimintasuunnitelmat.	Joensuun kaupungin henkilöstöohjelma 2018-2021 laadittiin yhteistyössä henkilöstömme, esimiesten, pääluottamusmiesten ja luottamushenkilöiden kanssa syksyllä 2017. Vuosina 2017 ja 2018 kiersimme lähes kaikki kaupungin työpaikat ja ohjeistimme työpaikkoja laatimaan työpaikan oman, henkilöstöohjelman mukaisen työpaikkakohtaisen toimintasuunnitelman. Noin 90% työpaikoista laati suunnitelman syksyllä 2017 tai vuoden 2018 aikana. Ohjeena oli myös tarkastella vuosittain suunnitelman (tavoitteiden) toteutumista ja päivittää suunnitelmaa tarvittaessa. Suunnitelmien päivittämistä ei ole seurattu henkilöstöpalveluiden toimesta.
Henkilöstömme työhyvinvointi ja työkyky on kunta-alan parhaimmista; keinot tarkennamme henkilöstöohjelmassamme.	Tällä hetkellä meillä ei ole saatavissa aiempien vuosien kaltaista valtakunnallista seurantatietoa, johon voisimme rinnastaa toimintamme. Seuraamme oman toimintamme kehittymistä vakiintuneilla tunnusluvuilla (henkilöstöraportti).

Tilakeskus	
Tilakeskus osallistuu kulttuurin ja liikunnan kärkihankkeita koskevaan selvitystyöhön ja auttaa etsimään erilaisia yhteistyömalleja hankkeiden toteuttamiseksi myös ulkopuolisten toimijoiden kanssa.	Tilakeskus ei osallistunut kulttuuritilaselvityksen ohjausryhmän työhön, mutta on kommentoinut loppuraporttia. Raportissa ei esitetty konkreettisia hankkeita, joissa yhteistyömalleja ulkopuolisten tahojen kanssa olisi selvitetty. Liikunnan kärkihankkeiden osalta yhteistyöhankkeista mainittakoon Mehtimäkihalli, johon saatiin yksityistä rahoitusta yhteensä 2,7 milj. euroa sekä valtion liikuntapaikka-avustusta noin 730 000 euroa.
Käynnistetään kokonaisuutta koskevan selvityksen laatiminen yhdessä konsernihallinnon ja toimialojen kanssa.	Tilakeskus on osallistunut valmistelusta vastaavan työryhmän työhön. Selvityksen tavoitteiden, tulosten ja vaikutusten määrittely ei ole ollut tilakeskuksen tehtävänä.

Elinvoimapalvelut	
Toteutetaan hyväksyttyä työllisyyden kasvuohjelmaa.	Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomioita, että tavoitetta ei vielä voi arvioida, koska ohjelma on edelleen toimeenpanovaiheessa. Tavoite on tilinpäätöksessä arvioitu toteutuneeksi, koska ohjelmaa on toteutettu. Kasvuohjelman korvaa jatkossa mm. Luotsi- ja Topakka -hankkeissa tehtävä yhteistyö.
Tavoitteet ja toimenpiteet sisällytetään konserniyhtiöiden tavoite- ja tulossopimuksiin.	Yhtiöiden tavoite- ja tulossopimukset perustuvat konsernistrategiaan ja sen tavoitteisiin myös elinvoiman osalta. Business Joensuu Oy:n tavoitesopimuksen kaikkien mittareiden arviointi ei tilinpäätöshetkellä ollut mahdollista käytettävissä olevien tietojen keskeneräisyyden johdosta.
Kehitetään investointien edistämistyötä koko konsernina. Jatketaan onnistumispalkkiopohjaista yritys yhteistyötä investointien hankinnassa.	Vuodelle 2020 asetettu tavoite ei toteutunut, kuten tilinpäätöksessäkin raportoitu.
Kasvusopimuksen kautta tuetaan innovaatioalustakohteita symmetrisessä kaupungissa. Järjestetään tämän Smart Cityn toimintatavan jatko kasvusopimuskauden jälkeen.	Tavoite on toteutunut osin, kuten tilinpäätöksessäkin arvioitu. Uuden, valtion ekosysteemisopimusmalliin osallistumiseen on varauduttu.

Pohjois-Karjalan hankintatoimi	
Pienhankintaportaalin kouluttaminen ja käytön lisääminen	Tavoite toteutui osittain. Vaikka asiakastyytyväisyyskyselyn tuloksen mukaan tavoitearvosta jäätin, silti vuonna 2019 pienhankintaportaalilla tehtiin 266 kilpailutusta, joka on 58 kilpailutusta enemmän kuin vuonna 2018.
Kokonaistaloudellisten ratkaisujen tuottaminen asiakkaille	Tavoitetta ei saavutettu. Vaikka vuonna 2019 vastausten keskiarvo tippui tavoitteesta, vuonna 2020 vastausten keskiarvo on korkeampi kuin vuoden 2019 tavoitearvo.
Sopimushallintajärjestelmän koulutusta lisätään, jotta asiakkaat löytävät voimassa olevat sopimukset helpommin.	Tavoitetta ei saavutettu. Sopimushallintajärjestelmän koulutusta tarjottiin runsaasti sekä Teams-järjestelmän välityksellä että paikan päällä, mutta siitäkään huolimatta tavoitearvoa ei saavutettu.
Tarkastuslautakunta kiinnittää positiivista huomiota Pohjois-Karjalan hankintatoimen selkeään tavoiteasetantaan, jonka arviointia varten on määritelty myös selkeät indikaattorit ja mittaustavat.	Kiitämme palautteesta.

3.2 Hyvinvoinnin toimiala

Toimialan yhteiset tavoitteet	
Osallistutaan aktiivisesti kehittyvään yhteistyöhön (mm. koulutusklusteri ja Global Education Park Finland -konsepti). Sovitaan eri oppilaitosten kanssa kansainvälisistä toiminnasta ja vierailuista.	Kansainvälisestä toiminnasta pilotoitiin vuoden 2019 aikana kiinalaisten leirikouluvierailu, joka onnistui hyvin. Maakunnan sisällä on tehty kuntien välistä yhteistyötä tulevia tarjouskilpailuja silmällä pitäen.
Tuotteistetaan hyvinvointipalvelujen osaamista mm. osaksi Joensuuhun tulevia asiantuntija- ja koulutusvierailuja.	Hyvinvointipalveluiden osaamista on tuotteistettu, eniten kysytyimmillä alueilla, varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluissa. Koulutusvientihankkeessa EduPark-yhteistyö on suuntautunut avoimen ei-formaalimman strategisiin kumppanuuksiin pohjautuvat yhteistyömallin suuntaan, jossa tarkkoja sopimuksia osapuolten välillä ei ole koettu tarpeelliseksi ja siksi sopimuksia ei ole toteutettu.
Kansainvälisistä vierailuista ja oppilasvaihdosta on tehty malli ja sopimus muiden oppilaitosten ja koulutusvientihankkeen kanssa.	

Jatketaan hyvää yhteistyötä yksityisten palveluntuottajien kanssa. Sijoitetaan työllisyysvaroin palkattuja henkilöitä mahdollisimman runsaasti toimialan tehtäviin.	Yksityisten palveluntuottajien kanssa on jatkettu tiivistä yhteydenpitoa ja heidän näkemyksiään on kuultu mm. sääntökirjan sisällön suhteen. Asiakastytyväisyyskyselyä ei toteutettu, minkä johdosta tilinpäätöksessä arvioitu, että tavoite ei kaikilta osin toteutunut. Toimiala on sijoittanut ennen yhteistoimintamenettelyä työllisyysvaroin palkattuja. Pääosin sijoituspaikat ovat olleet kirjastot ja museot sekä mm. yhteisötila Satama.
Helpotetaan tutkimusaiheiden ja tutkimusta tekevien kohtauksista.	Tarkastuslautakunta on tuonut esille, että tavoitteen toteutumista ei voida arvioida annetuilla tiedoilla. Tavoite arvioitiin tilinpäätöksessä toteutuneeksi. EduPark-nettisivujen kautta on pilotoitu yhteistyöalustamallia ja oppilaitosyhteistyössä kehittämisjohtajan roolia oppilaitosten suuntaan on vahvistettu ja tutkimuslupaprosesseja selkiytetty hyvinvoinnin toimialan sisällä.
Lisätään kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia vapaa-ajan palveluihin.	Osallistujien määrän arvioitiin kasvavan. Tavoite ei kaikissa palveluissa toteutunut. Vuonna 2019 otettiin käyttöön kirjastosta lainattavat kausikortit mm. orkesterin konsertteihin, teatteriin, Botaniaan ja usean urheiluseuran kotipeleihin. Yleisen kulttuurityön organisoima Kulttuurikamu-toiminta ohjasi matalalla kynnyksellä uusia käyttäjiä kulttuuripalvelujen pariin.
Kulttuuripaikkasuunnitelma valmistellaan. Valmistelun yhteydessä otetaan huomioon mahdollisen kulttuuritalon rakentaminen tulevaisuudessa.	Kulttuuritilaselvityksellä kartoitettiin toimijoiden näkemyksiä ja toiveita kulttuuritilojen suhteen. Selvitys valmistui vuoden 2019 lopulla. Sen jatkoksi laadittiin kulttuuripaikkasuunnitelma, jossa on selvitetty kulttuuritalon vaihtoehtoja.
Ruokahävikin vähentäminen.	Ruokahävikin määrä ei laskenut vuonna 2019. Kouluilla aloitettiin päivittäinen ruokahävikin seuranta 1/2019. Eno-verkkokoulu järjesti perinteisiin energiansäästöviikkoihin liittyen viikolla 40 lautashävikkilpailun kaikille peruskouluille ja lukioille. Lisäksi kouluilla oli omia tempauksia ruokahävikin vähentämiseksi. Koululaisten toiveita kuunnellaan kouluruokalistojen suunnittelussa.
Tarjotaan kaupungin tiloja eri toimijoiden käyttöön nykyistä helpommin.	Tavoite ei kaikilta osin toteutunut, koska tavoitteeksi asetettuja uusia kriteerejä ei ollut tehty. Tilavarausjärjestelmä Tilavaan on tallennettu kattavat tiedot lähes kaikista vuokrattavista liikunta-, kokous- ja juhlatiloista.

Koulutuspalvelut	
Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota tavoiteasetannan jäsenyykseen ja toivoo, että toiminnan tavoitteita selkeytetään ja jäsenellään paremmin tulevana vuosina.	Toiminnan tavoitteita on tarkoitus selkeyttää vuoden 2021 toimeenpano-ohjelmaan.

Varhaiskasvatuspalvelut	
Vanhempien ja lasten osallisuutta lapsen varhaiskasvatuksen toteutumiseen lisätään kaikissa varhaiskasvatuksen toimintamuodoissa.	Tavoite ei kaikilta osin toteutunut. Vuoden 2019 aikana on aloitettu toimenpiteet ja tilanteen kehittymistä seurataan koko ajan. Tulokset ovat parantuneet.
Huolehditaan oman tuotannon kilpailukyvystä suhteessa yksityisiin toimijoihin.	Varhaiskasvatuksen hoitopaikkojen käyttöä on tehostettu syksyllä 2019.

Kulttuuripalvelut	
Koko kylä yhdessä (KKY)-hanke	Yhtenä osana KKY-hanketta on ns. kokopäiväkoulu eli harrastustoiminnan lisääminen koulupäivän aikana. Tästä toimintamallista on saatu jo hyviä tuloksia.
Osallistutaan Sirkkalan koulukampuksen kulttuuripalvelukonseptin kehittämiseen.	Sirkkalan koulukampuksen suunnittelu on edelleen meneillään. Tavoitteena on, että koulukampukselle tulee black box-tyyppinen tila sekä oppilaiden että kuntalaisten käyttöön.

Liikuntapalvelut	
Tietoisuus liikuntamahdollisuuksista lisääntyy	Tarkastuslautakunta on tuonut esille, että tavoitteen toteutumista ei voida arvioida, koska mittaria tietoisuuden lisääntymisestä tai kävijämäärän kasvusta ei ole esitetty. Tavoitteen mitattavuus ”tietoisuuden lisääntyminen, kävijämäärien kasvu” -mittareilla on ongelma. Sen sijaan toimenpiteiden määrä ja laatu ja niistä saatu palaute kertoo, että tavoite on saavutettu.

Yhdenvertaiset luontoliikuntamahdollisuudet	Esteettömyyttä on parannettu mm. kuntopolkujen osalta.
Osallisuuden lisääminen	Tarkastuslautakunta on tuonut esille, että tavoitteen toteutumista ei voida arvioida, koska toteutuman arvion yhteydessä ei ole tietoa siitä, onko osallisuuden koettu asiakasryhmissä lisääntyminen. Tavoitetilaksi oli asetettu, että säännöllinen kuntalaiskuulemisprosessi luotu. Liikuntapaikkasuunnitelmaan kirjattu kuntalaisten osallistamisprosessi suunniteltu ja sen ensimmäinen toteutus 2021. Tämän vuoksi vielä 2019 ei voida todentaa osallisuuden lisääntymistä.
Erityisesti terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien kuntalaisten suunnitelmallinen aktivointi	Tavoitteen arvioitiin tilinpäätöksessä toteutuneen osittain. Aktivointisuunnitelman teko on aloitettu, mutta työ ei ole vielä valmis.
Kaupungin ilmasto-ohjelman jalkauttaminen liikuntapalveluissa	Tavoitteen arvioitiin tilinpäätöksessä toteutuneen osittain. Uudisrakentamisessa ja peruskorjaushankkeissa on huomioitu ympäristönäkökulmat. Liikuntapaikkojen käyttäjiä on kannustettu ympäristötyöhön. Määrällistä arvioita ei ole.
Liikuntapaikkasuunnittelun toteuttaminen hyväksytyn liikuntapaikkasuunnitelman mukaisesti.	Tavoitteen arvioitiin tilinpäätöksessä toteutuneen osittain. Ulkoliikuntapaikkojen inventointi ja korjausvelan selvittäminen on aloitettu, mutta työ ei ole vielä valmis.
Tarkastuslautakunta nostaa liikuntapalvelujen tavoiteasetannan esiin hyvänä käytäntönä. Liikuntapalvelujen toiminnan tavoitteissa on määritelty selkeästi ja ytimekkäästi tavoiteltua tulos/vaikutus sekä tavoitteen toteutumista edistävien toimenpiteiden lista. Vastaavaa tavoiteasetantaa voidaan hyödyntää myös muilla toimialoilla.	Kiitämme palautteesta.

3.3 Kaupunkiympäristön toimiala

Toimialan yhteiset tavoitteet	
Asemanseudun asemakaavan toteutus etenee suunnitellusti. Green Parkin vaatimat katuinvestoinnit käynnistyvät. Yliopistokampuksen asemakaava. Kauppatorin alueen asemakaava.	Asemanseudun ja GreenParkin toteutukset etenivät suunnitellusti eli niiden osalta tavoite toteutui. Yliopistokampuksen asemakaavan laatiminen on viivästynyt yhdyskuntasuunnittelun henkilövaihdojen ja samanaikaisesti viivästyneen konservatorihankkeesta päättämisen vuoksi. Asemakaavahanketta jatketaan ja se valmistuu talvikautena 2020-21. Kauppatorin asemakaavahanketta on samoin viivästänyt yhdyskuntasuunnittelun henkilövaihdos. Tämä kaava tulee kaupunginvaltuusto päätettäväksi syyskuussa 2020.
Maankäytön toteuttamisohjelman (MATO20) päivitetään.	MATO-ohjelman laatimisesta vastannut henkilö lähti kaupungin palveluksesta keväällä 2019 eikä MATO-ohjelmaa pystytty tekemään vuonna 2019. Korvaava henkilö on aloittanut työnsä vuoden 2020 alussa. Ohjelma pyritään saamaan päätettäväksi syksyllä 2020.
Investointiohjelman mukaiset jalankulkua ja pyöräilyä edistävät hankkeet toteutetaan. Koulu- ja päivähoitoverkkoa koskevaa kiinteistökannan uudistusta jatketaan. Työmaiden liikenneolosuhteet ovat turvallisia ja mahdollisimman esteettömiä.	Tavoite toteutui jalankulkua ja pyöräilyä edistävien hankkeiden ja kiinteistökannan osalta. Työmaiden liikenneolosuhteiden turvallisuuden arviointi oli tarkoitus toteuttaa liikenneturvallisuusryhmän avulla, mutta tämä ei toteutunut.
Kokonaisuutta koskeva selvitys ja ratkaisuehdotus on käsitelty.	Kaupunkirakenteessa on käynnissä hallinnon tilojen mahdollista uutta sijoituspaikkaa koskevan asemakaavamuutos (luonnosvaiheessa) ja henkilökunnan työ- ja työasiamatkoja koskevan selvityksen laatiminen. Töiden eteneminen odottaa valtuuston linjapäättöstä hallinnon tiloista.
Avoimen datan käyttöönotto tarjoaa uusia liiketoimintamahdollisuuksia.	Avoimen datan sivusto otettiin käyttöön, mutta sisällön laajuudessa on vielä kehitettävää. Lisäksi avoimen datan julkaisuun valmistettiin Oskari-karttapalvelua, mutta sitä ei ole vielä markkinoitu kovin laajasti ulospäin.
Kaupunkirakennepalvelut ja tilakeskus osallistuvat kulttuurin ja liikunnan kärkihankkeita koskevaan selvitystyöhön ja auttavat etsimään erilaisia yhteistyömalleja hankkeiden toteuttamiseksi myös ulkopuolisten toimijoiden kanssa.	Tilakeskuksen osalta vastaus on kirjattu tilakeskuksen raportointiosioon. Yhdyskuntasuunnittelu on arvioinut ja esittänyt alustavia vaihtoehtoja musiikki- ja kulttuuritalon sijainnille ja osallistunut tilakeskuksen vetämään hankesuunnitteluun kahden mahdollisen sijaintipaikan osalta.

Toimitilojen muutoksiin liittyvässä suunnittelussa on käytössä uusi toimintamalli ja kaikki kustannusvaikutukset on huomioitu suunnitelmissa.	Uusi toimintamalli, missä huomioidaan toimitilamuutosten lisäksi infran muutokset, on käytössä ja esimerkkinä tästä Karsikon koulun hankesuunnitelma eli tavoite on toteutunut.
Kaupunkiympäristön toimialan tavoiteasetannasta tarkastuslautakunta nostaa esiin viranhaltijoiden tilinpäätöksessä esittämät itsearviointitavoitteiden toteutumisesta. Tehty itsearviointi on osoitus toiminnan avoimuudesta ja terveestä itsekriittisyydestä.	Kiitämme palautteesta.

Maaomaisuus	
Yksittäisten tonttien luovutukseen haetaan uusia kestäväää kehitystä tukevia kriteereitä.	Tavoitteen toteutuminen siirtyi vuodelle 2020. Koronaviruksen tuomat haasteet jo suunnitelluissa tonttikilpailutuksissa veivät edellytyksiä toteuttaa kestävän kehityksen kriteereitä sisältäviä tontinluovutuksia alkuvuonna 2020. Kilpailukohde lyödään lukoon vuoden 2020 aikana ja kilpailu on toteutettavissa vuonna 2021.

Joensuun alueellinen jätelautakunta	
Seurataan jätehuollon palvelutason toteutumista ja kerätään kokemuksia sovituista kokeiluista.	Marraskuussa 2018 hyväksytyn jätehuollon palvelutason toteutumista seurattiin mm. Puhas Oy:n tekemien kokeilujen osalta sekä jätelautakunnan päätöksillä aluekeräysverkostoa koskevista uudistuksista. Puhas Oy toimitti sovitusti helmikuussa 2020 seurantaraportit palvelutason toteutumisesta vuonna 2019 sekä astiapalvelukokeilusta. Näin ollen tavoite on toteutunut.
Tarkastuslautakunta suosittaa, että kuntien tulee sopia yhteisestä tavasta koostaa ja ylläpitää kiinteistöjen ja asuntojen rekisteritietoja sekä tilastointia niin, että viranomaisella on mahdollisuus tunnistaa liittyneet ja liittymättömät asunnot ja muut kiinteistöt.	Kunnat ilmoittavat väestötietojärjestelmään rakennustiedot (ml. asuinhuoneistoja koskevat tiedot) siten kuin valtioneuvoston asetuksessa väestötietojärjestelmästä säädetään. Näitä tietoja voidaan hyödyntää jätehuollon liittymisseurannassa. Jätehuoltoviranomainen ei voi ohjata muita viranomaisia niiden lakisääteisten tehtävien hoitamisessa. Koska rakennus- ja kiinteistötiedot ovat valtakunnallisiin viranomaisrekistereihin kerätty vuosikymmenten saatossa, puutteita ja epätarkkuutta väistämättä ilmenee. Uusien valmistuvien asuntojen osalta ongelmia rekisteritiedoissa taikka jätehuollon liittymisseurannassa ei esiinny.

Rakennus- ja ympäristölautakunta	
Tarkastuslautakunta kysyy, miksei osa-aikaisen rakennusvalvojan ja osa-aikaisen pysäköintivalvojan paikkaa ole saatu täytettyä, vaikka kyseisillä toiminnoilla saadaan kerättyä toimintatuottoja kaupungille, jolloin täytetyt tehtävänkuvat maksavat henkilöstökulut takaisin?	Eläköityneen pysäköinnintarkastajan työaika meni suurelta osin rakennusvalvonnan ympäristötarkastuksiin. Näiden tarkastusten osalta tehtiin sisäinen virkajärjestely yhteistoimintamenettelyn yhteydessä. Pysäköintivalvonnan resurssitarve (esim. tapahtumat ja yllättävät poissaolot) pyrittiin varmistamaan muuttamalla toimistonhoitajan tehtävä toimistonhoitaja-pysäköinnintarkastajan viraksi. Henkilöstösuunnitelmassa esitetään, että kun toinen osa-aikainen pysäköinnintarkastajan virka aikanaan vapautuu, niin tällöin täytetään yksi kokoaikainen pysäköinnintarkastajan virka, ellei tämä osoittaudu jo aiemmin järkeväksi kaupungin sisäisillä järjestelyillä. Jos nyt rekrytointi olisi tehty nyt, olisi samalla myös lisätty resursseja, mikä ei yhteistoimintamenettelyn käynnissä ollessa ollut perusteltua.
Tarkastuslautakunta suosittelee, että ympäristönsuojelun resursseja tulee lisätä tulevaisuuden talousarvioesityksissä. Ympäristönsuojelu vastaa kaupungin kunnianhimoisten ilmastotavoitteiden toteutumisesta ja resurssien lisääminen edistää strategisen tavoitteen ”hiilineutraali Joensuu 2025” saavuttamista.	Hiilineutraali Joensuu 2025 tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavia resursseja tarkastellaan osana seuraavaa kaupunkistrategiatyötä. Tällöin ratkaistaan mm. se, että onko em. resurssin tarkoituksenmukaisin sijoituspaikka ympäristönsuojelussa vai esim. konsernihallinnossa.

Teknisten palvelujen johtokunta	
Selvitetään maakuntauudistuksen vaikutuksia ja vaihtoehtoja logistiikkapalveluiden järjestäytymiseen ja toimintaan.	Maakuntauudistuksen yhteydessä olisi ollut mahdollista selvittää erilaisia yhteistyömuotoja eri kuntien ja maakuntahallinnon välillä logistiikkapalvelujen tuottamiseksi. Maakuntauudistus ei kuitenkaan toteutunut ennakoidussa aikataulussa, eikä selvitystä siis voinut toteuttaa.
Ajoneuvojen käyttökustannuksia pienennetään opastamalla henkilöstöä ennakkoivaan ja taloudelliseen ajotapaan. Pyritään vähentämään polttoaineen kulutusta ja autokaluston korjaus- ja huoltokuluja.	Tämä tavoite on merkitty tilinpäätösasiakirjoissa toteutuneeksi. Yhteensä 68 henkilöä on käynyt sisäisesti järjestetyssä ennakkoivan ajon koulutuksessa. Koulutuksen tavoite oli ensisijaisesti tietoisuuden lisääminen ajotavan muutosten vaikutuksesta. Rahoitustalouden säästöt tulevat näkymään pidemmällä aikavälillä.
Kiinteistönhoidossa parannetaan työtehokkuutta kohdistamalla resursseja selvemmin kiireellisiin ja kiireettömiin töihin.	Täysin erikoistuneisiin työtehtäviin ei ole nykyisellä henkilöstöllä mahdollisuutta eikä se ole järkevääkään. Tehtävien priorisointia ja kehittämistä jatketaan.

Joensuun Vesi	
Valtuuston asettama tulostavoite saavutetaan.	2,4 milj. euron tulostavoitteesta jäätin hieman eli 0,045 milj. euroa ennakoitua suurimpien poistojen sekä ennakoitua pienempien liittymismaksutulojen takia. Talouden suunnittelua ja seuranta toteutettiin normaalisti. Jatkossa joudutaan kiinnittämään entistä enemmän huomiota toimintaan, jotta asetettuun tulostavoitteeseen päästään. Paineet verkostosaneeraukseen kasvavat jatkuvasti ja tämä on suurin haaste tulevaisuudessa.

3.4 Kaupungin kokonaistuloksellisuuden arviointi

Vuoden 2018 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota varhaiskasvatuksessa esiintyviin työhyvinvointia koskeviin haasteisiin ja totesi, että varhaiskasvatuksen johdon ja henkilöstön edustajien tulee käydä koetut ongelma-kohtat läpi ja etsiä yhdessä toimivat ratkaisut. Mainitut haasteet tulivat esiin viime vuonna pääluottamushenkilöiden haastatteluissa. Vuoden 2019 aineistosta havaitaan, että työhyvinvoinnin haasteet näkyvät selkeästi varhaiskasvatuksen sairauspoissaoloissa, joissa on tapahtunut merkittävää kasvua. Tarkastuslautakunta suosittelee, että henkilöstön työhyvinvointikysely tehdään joka vuosi.	Varhaiskasvatuksen työn sisältö, arjen toimivuus ja kuormitustekijät ovat olleet työnantajan ja henkilöstön edustajien keskusteluissa, kokoontumisissa sekä työpajoissa esillä varsin aktiivisesti viime vuodet. Esimerkiksi syksyllä 2019 seurattiin sairauslomakehitystä ja pyrittiin esimiesten sekä henkilöstön edustajien kanssa arvioimaan taustalla vaikuttavia tekijöitä. Keskustelujen ja selvittelyjen pohjalta on tehty erityisesti viimeisen noin vuoden aikana useita toiminnallisia ja organisoitumiseen liittyviä järjestelyjä. Myös henkilöstön sairauspoissaolot on otettu tehostetusti, työntekijätasoisesti selvittelyyn. Varhaiskasvatushenkilöstön työkyvyn tukemiseksi on lisäksi jo valmisteltu toimintamalli, jolla yksilöiden työkykyä lähdetään tukemaan. Toimintamallia on ideoitu ja testattu kaupungilla Kevan osarahoittaman työelämän kehittämishankkeen myötä jo aiemmin ja testauksen pohjalta muokattu tähän tilanteeseen sopivaksi. Aiemmin havaittujen kuormitustekijöiden pohjalta varhaiskasvatuksessa kehittämis-, koulutus- ja hanketoiminnan sisältöihin ja niihin käytettävään aikaan on tehty uusia linjauksia. Tällä varmistetaan, että lapsiryhmissä työskentelevien aikuisten ajankäyttö em. toimintoihin on aiempaa rajatumpaa ja sitä vastoin ajankäyttö ja voimavarat kohdistuvat välittömään lapsiryhmätyöhön ja lasten kohtaamiseen.
---	--

	Lisäksi varhaiskasvatuksen organisoitumiseen ja tehtäväkuviin on tehty uusia järjestelyjä: Varhaiskasvatuksen esimiehet ovat jatkossa hallinnollisia, mikä tarkoittaa sitä, että päiväkodinjohtajat eivät enää missään päiväkodeissa jaa aikaansa lapsiryhmätyön ja hallinnollisen työn kesken. Muutoksella varmistetaan lapsiryhmissä läsnäolevien aikuisten vakiintunut määrä, minimoidaan vaihtuvat aikuiset (ei päiväkodinjohtajan sijaistamistarvetta ryhmissä) ja mahdollistetaan keskittyminen lapsiin. Päiväkotien apulaisjohtajien tehtäväkuvaa ja ajankäyttöä hallinnollisiin tehtäviin on tarkennettu ja rajattu, tarkennusten myötä apulaisjohtajien läsnäolo lapsiryhmissä on haluttu varmistaa. Myös varhaiskasvatuksen henkilöstön poissaoloja sijaistavan, vakituisen resurssihenkilöstön työn järjestämisen tapa muutettiin, mikä tarkoittaa sitä, että resurssihenkilöt työskentelevät aiempaa harvemmissa päiväkodeissa eli lapsilla on vähemmän vaihtuvia aikuisia arjessaan. Osaltaan edellä kuvatut työn järjestämisen tavat ja tarkennettu suunnittelu mm. daisyn ja yhteistoimintaprosessin myötä ovat vaikuttaneet jo syksyn 2019 aikana siihen, että lyhytaikaisia sijaisia on rekrytoitu arkipäivinä vain noin yksi päivässä (lähde: Laura -rekrytointijärjestelmän raportit) koko varhaiskasvatukseen. Tämä vakiinnuttaa lapsiryhmissä niin lasten kuin aikuisten arkea vähentämällä mm. vaihtuvuutta ja perehdyttämistarvetta. Joensuussa lasten määrät ryhmissä ovat pysyneet normien mukaisina keskimäärin ryhmät ovat toimineet 15 % vajaina. Työskentelyä varhaiskasvatuksen henkilöstöasioiden parissa jatketaan aktiivisesti syksyllä 2020 myös pääluottamusmiesten sekä työsuojeluvaltuutettujen kanssa. Asia oli jo elokuun alun pääluottamusmiessalaverissa keskustelussa. Työhyvinvointikysely tehdään jatkossa vuosittain.
Tarkastuslautakunta suositaa, että kuntalaiskyselyiden vastausmäärien pitää olla sellaisia, että niistä on mahdollista tehdä tilastollisia päätelmiä. Kyselyihin vastaaminen tulee tehdä kaikille ikäryhmille helpoksi. Niistä tulee tiedottaa eri medioissa riittävästi, näin otanta saadaan kattavaksi.	Tarkastuslautakunnan suositus huomioidaan tulevien kuntalaiskyselyiden suunnittelussa.

3.5 Muita arviointeja toiminnasta ja taloudesta

Konservatorio: Tarkastuslautakunta pitää vuokravastuun määrän lisäystä liian korkeana.	Vuokravastuiden määrä huomioidaan osana kaupungin vastuiden kehitystä. Kaupunginvaltuusto on asettanut strategiassa lainakantaa ja leasingvastuiden kehitystä koskevan tavoitteen.
Kaupungin museot: Tarkastuslautakunta suositaa, että päätäjien tietoon tuodaan selkeät suunnitelmat kustannusarvioineen ja aikatauluineen peruskorjauksen toteuttamisesta.	Talonrakennuksen hankkeet ovat olleet viime vuosina uudishankepainotteisia. Peruskorjaushankkeet ovat olleet pienempiä, viimeisimpänä jäähallin sosiaalitilojen peruskorjaus. Oli kyseessä sitten peruskorjaus- tai uudishanke, niin hankkeesta tehdään aina hankesuunnitelma, jossa kuvataan hankkeen sisältö, kustannusarvio, toteutus-aikataulu ja investoinnin vuokravaikutukset, minkä poliittiset päätäntäelimet käsittelevät ja hyväksyvät. Varsinainen detaljitason suunnittelu voidaan aloittaa, kun hanke on hyväksytty investointiohjelmaan. Detaljitason suunnittelu tehdään hyväksytyn hankesuunnitelman mukaisesti.
Joensuun seutukirjasto: Tuupovaaran ja Uimaharjun toimipisteiden vuokria tarkastuslautakunta pitää liian korkeina suhteessa alueen yleiseen vuokratasoon. Tarkastuslautakunta suositaa, että arvioidaan näiden tilojen ja vuokrien tarkoituksenmukaisuutta ja taloudellisuutta, laajennetaan seutukirjaston yhteistyötä esimerkiksi lisäämällä aineistojen yhteishankintoja ja yhteensovittamalla tilojen käyttöä.	Tuupovaaran kirjaston tilojen vuokraaminen yksityiseltä taholta tuli edullisemmaksi (10,01 €/m ² /kk), kuin sijoittamalla ne uuden Tuupovaaran koulun yhteyteen (31,17 €/m ² /kk). Kirjastotilojen vuokraus ei edellyttänyt pitkää sitoumusta, joten voimme tarkastella kirjaston mahdollista siirtoa koulun yhteyteen myöhemmin, mikäli koulussa vapautuu tiloja. Uimaharjun kirjasto sijaitsee kaupungin omistamassa osakehuoneistossa (Koy Uimaharjun Lähipalvelukeskus), jonka yhtiövastike on 7,82 €/m ² /kk. Kaupungille on kokonaistaloudellisesti edullisempaa ottaa tilat omaan käyttöön, kuin maksaa yhtiövastikkeita tyhjästä tiloista. Kirjaston vuokra 15,37 €/m ² /kk määräytyy kaupungin sisäisten vuokrien periaatteiden mukaisesti ja tulee edullisemmaksi kuin tilojen hankkiminen Uimaharjun koulun siirtotilojen yhteydestä (31,53 €/m ² /kk).

Luotsi: Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen perusteella voidaan todeta, että eri viranomaisten (Joensuun kaupunki, Siun Sote, TE-toimisto, Kela) yhteistyö työkyvyttömiä seulo-miseksi on käynnistetty. Tarkastuslautakunta ei saanut sel-ville, kuinka paljon eri viranomaiset käyttävät yhteensä aikaa työkyvyttömiä seulomiseen ja poistamiseen työttömien jou-kosta. Kaupungin panostus on noin 4,5 htv.	Työttömien työ- ja toimintakyvyn arviointia kehitetään ja toteutetaan Työllisyyspalve-lujen hallinnoimassa Topakka-hankkeessa tiiviissä yhteistyössä monialaisen yhteis-palvelun (TYP), Siun Soten työ- ja toimintakyvyn osaamiskeskuksen ja aikuissosiaa-lityön, Kelan ja TE-palvelujen kanssa. Viranomaistoimijoilla on useita lakisääteisiä tehtäviä asiakkaan palvelujen järjestämiseksi, minkä vuoksi työaikaa yksinomaan työ- ja toimintakysymyksiin liittyen on hankalaa arvioida. Työttömän työ- ja toiminta-kyvyn arviointi, siihen liittyvien palvelujen järjestäminen, lausuntojen hankkiminen sekä mahdollisen eläkkeen hakeminen on lyhimmilläänkin yli vuoden prosessi, minkä vuoksi toiminnassa ei ole odotettavissa nopeita tuloksia.
Luotsi: Työkyvyttömiä seulomiseen ja poistamiseen työttö-mien joukosta tulee lisätä resursseja. Se lienee mahdollista, koska kaikki asiaan vaikuttavat tahot tekevät jo yhteistyötä. Jos panostuksen lisäämisessä esiintyy haasteita, tulee kau-pungin korkeimman johdon käydä neuvottelua resurssien li-säämiseksi muiden organisaatioiden johdon kanssa.	Työttömien työ- ja toimintakyvyn arviointi on useiden eri palvelujen rakenteeseen ja lainsäädäntöön perustuva kokonaisuus, joka ei tällä hetkellä toimi parhaalla mahdol-lisella tavalla asiakkaan nopeiden ratkaisujen saavuttamiseksi. Kysymys on ennen kaikkea palvelujen rakenteesta, ei resursseista. Topakka-hankkeen myötä Joen-suussa on tällä hetkellä riittävästi resursseja asiakkaiden tarpeisiin nähden sekä toi-minnan kehittämiseen paikallisesti. Valtakunnallisesti palvelujärjestelmää tulevat lä-hivuosina kehittämään työllisyyden hoidon palvelurakenneuudistus sekä STM:n työ- ja työkykyohjelman mukaiset toimenpiteet.
Päihdekoordinaattorin tehtävän perustaminen oli tärkeä pää-tös. Seuraava askel on tehtävän täysipainoisen hoitamisen mahdollistaminen, koska nuorten huumeiden käyttö ja rikolli-suus on saatava vähenemään. Nuorten diabetes pitkällä aika-välillä on samoin vakava ja kallis riski yhteiskunnalle. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja ongelmiin puut-tuminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa on tärkeää. Lapsiperheiden tukemiseksi kodinhoitajapalvelu tulee palaut-taa kunnan toimintaan. Kaupungin tulee panostaa erityisesti vanhemmuuden tukemi-seen sekä lasten ja nuorten syrjäytymistä ehkäisevään toi-mintaan.	Päihdekoordinaattorin työn aloittamista keväällä on vaikeuttanut korona-tilanne, jonka johdosta normaali yhteistyö esim. AVI:n kanssa ei ole onnistunut. Ankkuri-toi-minnalla ja jalkautuvalla nuorisotyöllä ollaan kevään ja kesän aikana saavutettu nuo-ria hyvin. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa on otettu kantaa myös lasten ylipai-noon. Hyvinvoinnin toimeenpano-ohjelmaan kirjataan käytännön toimenpiteet asian suhteen. Siun sotella on käytössä perheiden tukemisen palveluja, mutta myös kolmannen sektorin rooli on tässä työssä tärkeä. Perheitä on kaupungin puolelta tuettu perhe-työn avulla, mutta varsinaista kodinhoitajapalvelua ei ole hyvinvointipalveluissa suun-nitteilla. Hyvinvointipalveluiden toimesta pyritään kaikin mahdollisin keinoin tukemaan lapsia ja perheitä jo varhaisessa vaiheessa. Näitä keinoja ovat mm. Lumikit ja lukiukot, hy-vinvointiohjaajat sekä Icehearts-toiminta.

Korruptio ja lahjonnan torjunta: Tilinpäätöksestä tulee ilmetä seuranta- ja valvontajärjestelmän kuvauksen lisäksi seuran- nan ja valvonnan vuosittaiset kohteet ja tulokset.	Tilinpäätöksessä on kuvattu muiden ei-taloudellisten asioiden luvussa kaupungin noudattamat toimintaperiaatteet mm. korruption ja lahjonnan torjunnassa, lisäksi tilin- päättöksen muissa asioissa (mm. selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä) on kuvausta vuosittaisista kohteista ja tuloksista.
Tarkastuslautakunta suosittaa, että tuleva siirtotilojen tarve on selvitettävä ja mikäli näitä tarpeita on näköpiirissä, kaupungin kannattaa hankkia omistukseensa sopiva määrä laadukkaita siirtotilayksiköitä, joita voi siirtää paikasta toiseen, mikäli tarve muuttuu. Siirtotilojen tarve vaikuttaa jatkuvalta: tämä on talou- dellisesti edullisempi ratkaisu kuin vuokrata niitä.	Siirtotilojen hankkiminen itselle ja niiden operointi on haasteellista, koska tarpeet vaihtelevat voimakkaasti ja ovat usein myös samanaikaisia. Omat siirtotilat edellyttäi- sivät kohtuullisen suuren määrän hankkimista tarpeen tyydyttämiseksi, mikä johtaisi väistämättä myös tilanteeseen, jossa aika-ajoin siirtotiloja olisi varastoituna ilman käyttöä. Lisäksi on muistettava, että jokainen siirtotila on räätälöity kulloiseenkin tar- peeseen sopivaksi, eikä ole siirtotilaa, joka soveltuisi kaikkiin tarpeisiin. Siksi onkin taloudellisesti järkevämpää, että tiloja vuokrataan markkinoilta vain silloin kun on tar- vetta, jolloin tilat ovat myös käyttötarpeen mukaisia.
Elinvoima on koko kaupungin asia. Tämän vuoksi tarkastus- lautakunta suosittaa kaupungilta toimenpiteitä elinvoimapoliti- ikan edistämiseksi ja ylläpitämiseksi.	Kaupungin konsernistrategiassa on esitetty elinvoimaa koskevat tavoitteet ja toimen- piteet. Toimenpiteitä toteutetaan laajasti eri toimialoilla sekä konserniyhtiöissä.

3.6 Konserniyhteisöjen ohjaus

Tarkastuslautakunnan suositus konserniyhtiöiden ohjauksesta: - Konsernin muodostavilla yhteisöillä on merkittävä vaikutus kaupunkikonsernin talouden kokonaisuudessa. Kaupungin osallistumisella yhteisöjen toimintaan perustajana, omistajana tai jäsenenä tulee olla tietoinen tarkoitus ja tavoite. Tarkoituksen ja tavoitteiden on perustuttava kuntastrategiaan. Tavoite- ja tulossopimuksiin on perusteltua ottaa kaupungin tavoitteita ja toimintaperiaatteita tukevia määräyksiä. - Konsernivalvonta tarkoittaa tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seurantaa, analysointia ja raportointia. Konsernivalvonnassa on erityisesti seurattava valtuuston tytäryhteisöille asettamien tavoitteiden toteutumista sekä konserniohjeen noudattamista keskitetysti hoidetuissa konsernitoiminnoissa ja konsernin sisäisten palvelujen käytössä. Konsernivalvonnassa seurataan myös riskienhallintajärjestelmien toimivuutta tytäryhteisöissä. - Tarkastuslautakunta kuitenkin toteaa, että kuntalain ja valtuuston vahvistaman konserniohjeen mukaan valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisölle toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kaupunkistrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Vuoden 2019 talousarviossa ei ole asetettu tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita. Tarkastuslautakunta edellyttää: - kuntalain ja konserniohjeen noudattamista konserniyhtiöiden tavoitteiden asetannassa sekä sitä, että valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteet. - Tavoitteiden seurannan läpinäkyvyyttä valtuustokauden aikana esimerkiksi valtuustokeskustelun / -kyselyn avulla. - Toimintakertomuksessa tehdään selkoa, miten valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet ovat toteutuneet kuntakonsernin toiminnassa.	Tähän on vastattu edellä sivulta 5 alkaen. Konsernivalvonta hoidetaan suunnitelmallisesti. Raportointi neljännesvuosittain ja tarvittaessa useammin. Konserniohjeen toteuttamista seurataan aktiivisesti ja tarvittaessa annetaan siihen perustuen tarkentavia ohjeita ja kannanottoja.
---	--

